

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 95g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie
2012 și a articolului 210 din Codul de procedură penală

(aplicarea sechestrului asupra bunurilor debitorului insolvent)

CHIȘINĂU
12 august 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Cristian Rotaru, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 10 aprilie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 august 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 și a articolului 210 din Codul de procedură penală, ridicată de dl Marcel Lungu, lichidator al SRL „S.I. Demir-Agro” în procedură de faliment, în dosarul nr. 10-260/2025, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător de instrucție Ana Bologan, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Circumstanțele litigiului principal, așa cum au fost prezentate de autorul excepției, pot fi rezumate după cum urmează.

4. Printr-o hotărâre din 26 mai 2021, Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga, a intentat procesul de insolvență în privința *S.I. Demir-Agro*.

5. Printr-o încheiere din 26 septembrie 2024, Judecătoria Comrat, sediul central, a dispus trecerea la procedura de faliment a *S.I. Demir-Agro*.

6. Printr-o încheiere din 2 iunie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a admis demersul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale și a aplicat sechestrul pe bunurile imobile și mobile aflate în proprietatea *S.I. Demir-Agro*.

7. La 9 decembrie 2024, lichidatorul *S.I. Demir-Agro* i-a solicitat Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale să ridice sechestrul aplicat bunurilor mobile și imobile aflate în proprietatea *S.I. Demir-Agro*.

8. Printr-o ordonanță din 27 decembrie 2024, cererea de ridicare a sechestrului a fost respinsă.

9. La 9 ianuarie 2025, *S.I. Demir-Agro* a contestat, potrivit articolului 299¹ din Codul de procedură penală, ordonanța din 27 decembrie 2024.

10. Printr-o ordonanță din 15 ianuarie 2025, contestația a fost respinsă.

11. La 27 ianuarie 2025, *S.I. Demir-Agro* a contestat în fața judecătorului de instrucție ordonanța din 15 ianuarie 2025.

12. În procesul de examinare a cauzei, la 4 martie 2025, dl Marcel Lungu, lichidator al *S.I. Demir-Agro*, a ridicat, în interesele *S.I. Demir-Agro*, în procedură de faliment, excepția de neconstituționalitate a articolului 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, sub aspectul omisiunii de a reglementa aplicarea sechestrului în materie penală de către instanța de insolvență, și a articolului 210 din Codul de procedură penală, sub aspectul omisiunii de a reglementa anularea *ope legis* a sechestrului penal asupra bunurilor din patrimoniul debitorului insolvent, din momentul intentării procesului de insolvență.

13. Printr-o încheiere din 27 martie 2025, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

14. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46
Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

- „(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.
(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.
(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.
(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.
(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.
(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

15. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 75
Alte efecte

- „(1) Din momentul intentării procedurii de insolvență:
[...]
d) sechestrarea patrimoniului debitorului, alte măsuri de asigurare sau de limitare a debitorului, administratorului insolvenței/lichidatorului în dreptul de administrare și de valorificare a masei debitoare aplicate de alte instanțe de judecată sau de organele abilitate în acest sens se anulează de drept și se aplică în exclusivitate numai de către instanța de judecată care a intentat procedura de insolvență;
[...].”

16. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 210
Scoaterea bunurilor de sub sechestru în procesul penal

- „(1) Bunurile se scot de sub sechestru prin hotărârea organului de urmărire penală sau instanței dacă, în urma retragerii acțiunii civile, modificării încadrării juridice a infracțiunii incriminate bănuितului, învinuitului, inculpatului ori din alte motive, a decăzut necesitatea de a menține bunurile sub sechestru. Instanța de judecată, judecătorul de instrucție sau procurorul, în limitele competenței lor, ridică sechestrul asupra bunurilor și în cazurile în care constată ilegalitatea punerii acestora sub sechestru de către organele de urmărire penală fără autorizația respectivă.
(2) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată este în drept să mențină bunurile sub sechestru și după încetarea procesului penal, scoaterea persoanei de sub urmărire penală sau achitarea persoanei, în termen de o lună de la rămânerea definitivă a hotărârii respective.

(3) Bunurile se scot de sub sechestru când persoana juridică a executat amenda de interes public stabilită în acordul judiciar de interes public și a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

17. În opinia autorului sesizării, punerea sub sechestru a bunurilor unei persoane juridice în cadrul unui proces penal, înainte de intentarea procedurii falimentului, nu trebuie să suspende procedura de lichidare a masei debitoare, în ceea ce privește bunurile sechestrate.

18. Autorul excepției mai susține că omisiunea legislativă de a reglementa aplicarea sechestrului în materie penală de către instanța de insolvență din prevederile articolelor 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței și 210 din Codul de procedură penală limitează competența exclusivă a instanței de insolvență în materie de supraveghere a aspectelor procedurale ale procesului. Cele din urmă aduc atingere atât dreptului de proprietate al creditorilor de a-și recupera creanțele pecuniare din patrimoniul debitorului, cât și dreptului de proprietate al debitorului insolvent, deoarece generează cheltuieli în procesul de insolvență.

19. Autorul pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 4, 7, 16, 20, 23, 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

20. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

21. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvenței și din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

22. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

23. Obiecte ale excepției de neconstituționalitate sunt articolul 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 și articolul 210 din Codul de procedură penală. Curtea observă că unele sintagme din articolul 210 alin. (1) din Codul de procedură penală au făcut anterior obiecte ale controlului de constituționalitate din perspectiva altor critici de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 115 din 31 octombrie 2019), iar articolul 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței nu a făcut obiectul controlului de constituționalitate.

24. După cum rezultă din sesizare, procedura judiciară pendinte în fața judecătorului de instrucție are ca obiect anularea ordonanței Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale prin care a

fost respinsă cererea lichidatorului de ridicare a sechestrului aplicat asupra bunurilor mobile și imobile ale unei persoane juridice insolubile. Prin urmare, Curtea admite că normele contestate ar putea fi aplicate la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

25. Curtea reține că autorul sesizării a menționat incidența articolelor 4 (*drepturile și libertățile omului*), 7 (*Constituția, Lege Supremă*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

26. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolele 4 și 7 din Constituție comportă un caracter general și reprezintă imperative care stau la baza oricăror reglementări. Aceste norme nu pot fi invocate de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (a se vedea DCC nr. 179 din 14 decembrie 2023, § 15; DCC nr. 105 din 5 septembrie 2024, § 22). De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că articolele 16, 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (a se vedea HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26; DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, § 23; DCC nr. 12 din 2 februarie 2023, § 20).

27. Cu referire la incidența articolului 20 din Constituție, autorul sesizării a susținut, în principal, că prevederile contestate stabilesc că măsurile de asigurare aplicate de instanțele de judecată sau de alte organele abilitate, inclusiv de aplicare a sechestrului asupra bunurilor unei persoane juridice insolubile, „se anulează de drept și se aplică în exclusivitate de către instanța de judecată care a intentat procedura de insolabilitate”. Totodată, autorul a afirmat că această prevedere omite să anuleze măsurile de asigurare [sechestrul de bunuri] aplicate în proceduri penale și a pretins calificarea acestei omisiuni ca fiind neconstituțională, deoarece efectul unui asemenea sechestr aplicat de instanțele penale ar împiedica realizarea drepturilor patrimoniale de către debitorul insolubil, precum și ale creditorilor acestuia.

28. Curtea menționează că articolul 20 din Constituție garantează dreptul de acces liber la justiție și își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (DCC nr. 37 din 30 martie 2021, § 32). În prezenta cauză, Curtea reține că lichidatorul, în calitate de autor al sesizării, a contestat la judecătorul de instrucție refuzul procurorului de ridicare a sechestrului asupra bunurilor debitorului insolubil. Judecătorul de instrucție urmează să se pronunțe asupra cerințelor lichidatorului și să decidă ridicarea sau menținerea sechestrului. Mai mult, în cazul în care cauza penală se instrumentează în privința debitorului insolubil, lichidatorul va reprezenta interesele acestuia în instanța penală, cu toate drepturile ce derivă din calitatea sa procesuală (e.g. învinuit, inculpat). Prin urmare, accesul liber la justiție al debitorului insolubil și al lichidatorului acestuia nu a fost îngrădit.

29. Referitor la incidența articolului 46 din Constituție, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de lichidatorul debitorului insolubil într-o cauză penală în care s-a dispus aplicarea sechestrului asupra bunurilor incluse în masa debitoare. Autorul excepției a pretins că dispozițiile contestate lezează dreptul de proprietate atât al debitorului insolubil, cât și al creditorilor validați, fapt care generează încălcarea caracterului concursual al stingerii creanțelor și încălcarea celerității procesului de insolabilitate.

30. Curtea constată că, deși autorul excepției afirmă că prevederile contestate îi lezează inclusiv dreptul de proprietate al debitorului insolubil, criticile avansate de către acesta vizează de fapt imposibilitatea creditorilor validați de a-și valorifica creanțele în cadrul dosarului de insolabilitate, pe durata aplicării sechestrului asupra bunurilor incluse în masa debitoare.

31. Astfel, Curtea observă că invocarea omisiunilor legislative de către autorul sesizării nu urmărește apărarea drepturilor fundamentale ale lichidatorilor sau ale debitorului insolubil, ci mai curând apărarea dreptului de proprietate al creditorilor validați. În pofida faptului că acțiunile administratorului sunt orientate spre păstrarea, majorarea și valorificarea cât mai eficientă a masei debitoare prin toate mijloacele legale disponibile, pentru executarea cât mai deplină a creanțelor creditorilor (articolul 68 alin. (2) din Legea insolabilității), creditorii sunt ei înșiși participanți la procesul de insolabilitate și ar putea acționa în mod independent pentru a-și proteja propriul interes (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 179 din 25 noiembrie 2021, § 18). Mai mult, Curtea admite că în cadrul procesului penal ar putea fi identificați alți creditori, care, la etapa examinării cererii lichidatorului de ridicare a sechestrului, nu sunt cunoscuți. Prin urmare, Curtea reține că pretinsa problemă de constituționalitate pe care o ridică autorul sesizării nu-l vizează în mod direct (a se vedea DCC nr. 97 din 10 august 2023, § 25; DCC nr. 20 din 21 martie 2024, § 36).

32. Curtea subliniază că poate verifica constituționalitatea prevederilor contestate dacă soluția sa poate fi favorabilă autorului excepției. În caz contrar, acest instrument devine o *actio popularis*, pierzându-se, în aceste condiții, caracterul concret și efectiv al excepției. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia (DCC nr. 54 din 19 aprilie 2022, § 32; DCC nr. 20 din 21 martie 2024, § 37).

33. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea nr. 95g/2025 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 și a articolului 210 din Codul de procedură penală, ridicată de dl Marcel Lungu, lichidator al SRL „S.I. Demir-Agro”, în dosarul nr. 10-260/2025, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 12 august 2025
DCC nr. 110
Dosarul nr. 95g/2025*